МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИФРОВИХ, ОСВІТНІХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
_____ Галина ГЕРАСИМЧУК
«28» серпня 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
_____ Надія КОВАЛЬЧУК
«29» серпня 2026 р.

СИЛАБУС

з освітнього компонента «Управління охороною праці»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 26 Цивільна безпека
спеціальність – 263 Цивільна безпека
освітня програма – Цивільна безпека

Кафедра цивільної безпеки

Силабус склав(ла) професор кафедри цивільної безпеки, д.т.н., професор Сергій ПОДКОПАЄВ

Силабус затверджений на засіданні кафедри цивільної безпеки, протокол № 1а від «28» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри к.т.н., доцент Валентина ФЕДОРЧУК-МОРОЗ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення освітньої програми «Цивільна безпека», протокол № 1а від «28» серпня 2026 р.

Гарант ОП «Цивільна безпека» к.т.н., доцент Валентина ФЕДОРЧУК-МОРОЗ

Схвалено науково-методичною радою університету, протокол № 1/а від «29» серпня 2026 р.

Затверджений силабус онлайн:
https://e.lntu.edu.ua/syllabus/528

Луцьк – 2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «Управління охороною праці»

Освітня програма	Цивільна безпека
Галузь знань / Спеціальність	26 Цивільна безпека / 263 Цивільна безпека
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	нормативна
Мова викладання	українська
Обсяг	5 кредитів ECTS / 150 годин, семестр 7
Форма контролю	екзамен
Викладач(і)	д.т.н., професор Сергій ПОДКОПАЄВ

1. Мета і завдання дисципліни

Мета: Підготовка майбутнього фахівця з охорони праці у ролі фахівця служби охорони праці підприємства на підставі комплексу нормативно-правових документів, здатного здійснювати ефективну діяльність в організації управління щодо забезпечення здорових, безпечних і високопродуктивних умов праці на підприємстві.
В результаті вивчення дисципліни «Управління охороною праці» здобувач повинен знати принципи та методи державного управління охороною праці; законодавчу та нормативну-правову базу охорони праці; методи реалізації системи управління охороною праці на виробництві; систему державного управління охороною праці та органи державного управління охороною праці; нові тенденції розвитку системи управління охороною праці; обов’язки працівників щодо виконання вимог охорони праці; вміти використовувати теоретичні знання в практичної діяльності; застосовувати на практиці законодавчу та нормативну-правову базу охорони праці; вміти застосовувати системний підхід до організації охорони праці у виробничому середовищі, а також методи реалізації системи управління охороною праці на виробництві.

Завдання: Завдання вивчення дисципліни: надати майбутнім бакалаврам теоретичні знання і практичні навички щодо застосовування системного підходу до організації охорони праці, правильної організації управління охороною праці у виробничому середовищі, використовування методів реалізації основних функцій системи управління охороною праці (СУОП) в умовах конкретного виробництва, здійснення безперервного, якісного контролю за станом умов та безпеки праці на робочих місцях, розробки оперативної документації в системі управління охороною праці підприємства (СУОПП).

Пререквізити: Працеохоронна політика держави, Психологія безпеки праці

2. Компетентності

ІК — інтегральна компетентність: Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, під час практичної діяльності або у процесі навчання, яка передбачає застосування теорій та методів проведення моніторингу, запобігання виникненню аварій, надзвичайних ситуацій, нещасним випадкам (на виробництві) і професійним захворюванням, оцінювання їх можливих наслідків та їх ліквідування.

СК02 — Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організовування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій.

СК10 — Здатність обґрунтовувати та розробляти заходи, спрямовані на запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, захист населення і територій від надзвичайних ситуацій, забезпечення

безпечної праці та запобігання виникненню нещасних випадків і професійних захворювань.

СК16 — Здатність до організації безпечної експлуатації техніки, устаткування, спорядження у сфері професійної діяльності, створення безпечних і здорових умов праці.

3. Структура дисципліни, розподіл годин, зв'язок тем з компетентностями

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**ЗК та СК**
Змістовий модуль 1. КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ТА ЗАГАЛЬНА СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ В УКРАЇНІ. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ПОЛІТИКА В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ПРАЦІ, ОРГАНИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ, НАГЛЯДУ ТА КОНТРОЛЮ								
1	Тема 1. Основні поняття, терміни та національна концепція розвитку в галузі управління охороною праці.	2/1	2/–	7/11	11/12	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи	СК10, СК02
2	Тема 2. Завдання, функції та загальна структура управління охороною праці.	2/1	2/–	7/11	11/12	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи	СК02, СК10
3	Тема 3. Економічні методи управління охороною праці та фінансування заходів з охорони праці.	2/–	2/1	7/11	11/12	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи	СК16, СК10, СК02
4	Тема 4. Загальні поняття, терміни та визначення в сфері державного управління суспільним виробництвом. Державне управління охороною праці.	2/–	2/1	8/12	12/13	МН1, МН3, МН4, МН5	МО2, МО4, захист практичної роботи	СК10, СК02
5	Тема 5. Центральні та регіональні органи управління охороною праці, їх компетенція та повноваження.	2/1	2/–	7/11	11/12	МН1, МН2, МН4, МН5	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи	СК02, СК10, СК16
6	Тема 6. Управління охороною праці на регіональному рівні.	2/–	2/1	8/12	12/13	МН1, МН2, МН3, МН4	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи	СК16, СК10, СК02
Змістовий модуль 2. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ. РОЗВИТОК ТА УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ ВИМОГ МОП								

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**ЗК та СК**
7	Тема 7. Загальна структура та завдання системи управління охороною праці.	2/1	2/–	6/8	10/9	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи	СК10, СК02, СК16
8	Тема 8. Аналіз та профілактика виробничого травматизму на підприємстві.	2/–	2/1	6/10	10/11	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи	СК10, СК16
9	Тема 9. Відповідальність працівників та посадових осіб підприємства за порушення законодавства з охорони праці.	2/–	2/–	7/10	11/10	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи	СК02, СК10
10	Тема 10. Внутрішній аудит систем управління охороною праці на виробництві.	2/–	2/–	6/10	10/10	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи	СК02, СК10, СК16
11	Тема 11. Рекомендації МОП щодо побудови та впровадження сучасних систем управління охороною праці на виробництві.	2/1	2/–	5/8	9/9	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи	СК02, СК10, СК16
12	Тема 12. Рекомендації органів державного управління та нагляду щодо удосконалення існуючих систем управління охороною праці в Україні.	2/–	2/1	6/9	10/10	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи	СК02, СК10, СК16

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**ЗК та СК**
13	Тема 13. Вимоги стандарту ДСТУ ISO 45001:2019 Системи управління охороною здоров’я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 45001:2018, IDT).	2/1	4/–	5/7	11/8	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи	СК02, СК10, СК16
14	Тема 14. Використання в системах управління охороною праці багатофункціональних інтегрованих систем комплексної безпеки.	4/–	2/1	5/8	11/9	МН1, МН2, МН3, МН4, МН5	МО1, МО2, МО4, захист практичної роботи	СК10, СК16
	Разом	**30/6**	**30/6**	**90/138**	**150/150**			

Легенда: ЗК — загальна компетентність (номер за п. 2); СК — спеціальна (фахова) компетентність (номер за п. 2). Повне формулювання кожного коду наводиться в ОП / стандарті спеціальності.

Методи навчання: МН1 — словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН2 — практичний метод (лабораторні та практичні заняття); МН3 — наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); МН4 — робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); МН5 — відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп’ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); МН6 — самостійна робота (розв’язання завдань).

Методи оцінювання: МО1 — екзамен; МО2 — усне або письмове опитування; МО4 — тестування.

4. Результати навчання

ПРН03. Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об’єктів і територій.

ПРН04. Застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту, охорони праці у практичній діяльності.

5. Неформальна освіта

Рекомендовані курси, тренінги, стажування та інші: результати навчання, здобуті у формальній, неформальній чи інформальній освіті, можуть бути визнані відповідно до процедур ЛНТУ. Підтвердженнями можуть бути сертифікати тематичних тренінгів, вебінарів чи онлайн-курсів разом з описом досягнутих результатів навчання та, за потреби, коротке верифікаційне завдання або портфоліо.

6. Критерії та форми контролю

Оцінювання — за 100-бальною шкалою (національна шкала / ЄКТС). Підсумковий бал = поточний контроль (30 %) + модульний контроль (30 %) + екзамен (40 %).

Академічна доброчесність: самостійне виконання завдань; коректне посилання на джерела;

позначення частин тексту, згенерованих засобами ШІ. Порушення академічної доброчесності не толеруються.

7. Зміст тем

Тема 1. Основні поняття, терміни та національна концепція розвитку в галузі управління охороною праці.

Основні складові системи управління охороною праці. Рівні здійснення управління охороною праці. Види стимулювання діяльності з охорони праці. Ризик орієнтований підхід у сфері охорони праці та його елементи. Кількісна оцінка небезпек. Ризик та допустимий ризик. Рівень безпечності виробництв. Інтегральний показник безпечності, який використовується при проведені паспортизації виробництв. «Професійний відбір». Аудит охорони праці.

Тема 2. Завдання, функції та загальна структура управління охороною праці.

Перелік основних функцій управління охороною праці в структурі систем управління охороною праці. Завдання управління охороною праці в структурі систем управління охороною праці. Етапами здійснення процесу планування заходів з охорони праці. Функції управління охороною праці щодо організації та координації робіт в сфері охорони праці. Облік, аналіз та оцінка показників охорони праці. Види контролю за станом охорони праці та функціонуванням системи управління охороною праці. Стимулювання діяльності з охорони праці. Інформаційне забезпечення з питань охорони праці. Підвищення соціального захисту працюючих. Загальну структуру управління охороною праці.

Тема 3. Економічні методи управління охороною праці та фінансування заходів з охорони праці.

Економічні методи управління охороною праці. Фінансування заходів з охорони праці.

Тема 4. Загальні поняття, терміни та визначення в сфері державного управління суспільним виробництвом. Державне управління охороною праці.

Державний нагляд та контроль за станом охорони праці. Особливості територіального та галузевого управління суспільним виробництвом. Методи управління мають перевагу серед таких загальних методів управління, як правові, адміністративні та економічні. Десять основних принципів державної політики в галузі охорони праці. Першочергові завдання у сфері державного управління охороною праці. Державний нагляд в сфері охорони праці. Діяльність органів державного нагляду. Права інспекторів спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці.

Тема 5. Центральні та регіональні органи управління охороною праці, їх компетенція та повноваження.

Органи державної влади, які здійснюють загальне державне управління охороною праці. Компетенції Кабінету Міністрів України в сфері управління охороною праці. Питання, які входять до компетенції міністерств та інших центральних органів виконавчої влади в сфері управління охороною праці.

Тема 6. Управління охороною праці на регіональному рівні.

Забезпечення управління охороною праці на регіональному рівні. Основні принципи функціонування УОПРР. Об’єкт управління охороною праці на регіональному рівні. Управлінська інформація використовується регіональними органами управління охороною праці на рівні району. Організаційно-управлінське забезпечення. Наукове забезпечення. Прогнозування і планування робіт з охорони праці.

Тема 7. Загальна структура та завдання системи управління охороною праці.

Системний підхід та аналіз при організації охорони праці на виробництві. Прогнозування та планування роботи з охорони праці на підприємстві. Організація та координація роботи з охорони праці на підприємстві. Основні положення організації охорони праці на виробництві. Нормативно-правова база для організації системи управління охороною праці на підприємстві. Обов’язки посадових осіб підприємства з охорони праці. Обов’язки працівників підприємства щодо виконання вимог охорони праці. Служба охорони праці підприємства. Комісія з питань

охорони праці підприємства. Уповноважені трудового колективу з питань охорони праці. Навчання та перевірка знань з питань охорони праці. Порядок та періодичність проведення інструктажів з охорони праці, стажування та допуск працівників до роботи Права працівників на пільги та компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Видача працівникам спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту.

Тема 8. Аналіз та профілактика виробничого травматизму на підприємстві.

Звітність підприємств про стан охорони праці. Розслідування, реєстрація, облік та аналіз нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві. Нещасні випадки пов'язані з виробництвом, не пов'язані з виробництвом. Акт про нещасний випадок на виробництві (Форма Н-1). Карта обліку професійних захворювань за формою П-5. Порядок проведення розслідування нещасного випадку комісією підприємства. Порядок проведення спеціального розслідування нещасного випадку. Реєстрація та облік нещасних випадків та професійних захворювань. Аналіз та профілактика виробничого травматизму на підприємстві.

Тема 9. Відповідальність працівників та посадових осіб підприємства за порушення законодавства з охорони праці.

Види відповідальності за порушення законів та нормативно-правових актів з охорони праці.

Тема 10. Внутрішній аудит систем управління охороною праці на виробництві.

Внутрішній аудит охорони праці на підприємстві. Планування та підготовка внутрішнього аудиту охорони праці на підприємстві.

Тема 11. Рекомендації МОП щодо побудови та впровадження сучасних систем управління охороною праці на виробництві.

Рекомендації у сфері національної політики з СУОП. Рекомендації щодо створення Національного Керівництва з СУОП. Модель та основні елементи СУОП згідно рекомендацій МОП.

Тема 12. Рекомендації органів державного управління та нагляду щодо удосконалення існуючих систем управління охороною праці в Україні.

Рекомендації щодо порядку розробки і впровадження СУОП. Рекомендації щодо примірної структури положення про СУОП та орієнтовний зміст його розділів.

Тема 13. Вимоги стандарту ДСТУ ISO 45001:2019 Системи управління охороною здоров'я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 45001:2018, IDT).

Особливості та сфера застосування. Внутрішні та зовнішні фактори, які впливають на безпеку, і які вимоги висувають працівники та держава. Ідентифікація небезпек та оцінка ризиків: які чинники можуть призвести до травм або захворювань. Впровадження заходів контролю, управління змінами та готовність до надзвичайних ситуацій.

Тема 14. Використання в системах управління охороною праці багатофункціональних інтегрованих систем комплексної безпеки.

Роль інтегрованих системи комплексної безпеки при створені сучасних комп'ютеризованих СУОП. Складові інтегрованих систем комплексної безпеки, які значно підвищують ефективність роботи СУОП.

8. Опис ІЗ/КПІЗ

Не передбачено навчальним планом.

9. Загальні вимоги

Освітній процес регулюється академічними правилами ЛНТУ. Здобувачі освіти зобов'язані ознайомитися з вимогами, визначеними Кодексом академічної доброчесності ЛНТУ та Політикою етичного використання штучного інтелекту в ЛНТУ, і дотримуватися принципів академічної доброчесності та етичного використання штучного інтелекту в освітній діяльності.

Академічна доброчесність. Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX та внутрішніх нормативних

документів ЛНТУ. Не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, привласнення авторства, несамостійне виконання завдань, а також недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися для пошуку ідей, пояснення методів, попереднього структурування, мовного редагування та допоміжного аналізу неконфіденційних даних, якщо конкретне завдання не передбачає повністю самостійного виконання. Здобувач освіти має зазначати використаний інструмент, мету та етап його застосування, перевіряти факти й розрахунки та самостійно обґрунтовувати висновки.

10. Література

I. Навчально-методичні матеріали та розробки

Праці автора силабуса:

1. Охорона праці в агропромисловому комплексі : підручник / [А. С. Бєліков, К. М. Сухий, А. С. Кобець, С.В. Подкопаєв та ін.] ; під заг. ред. засл. діяча науки і техніки України, д.т.н., проф. А. С. Бєлікова. – Дніпро : Журфонд, 2025. – 644 с. / URL: https://lib.lntu.edu.ua/uk/taxonomy/term/15223

2. Безпека життєдіяльності : підручник / А. С. Бєліков, В. А. Шаломов, С. В. Подкопаєв та ін.; під ред. проф. А. С. Бєлікова. – Дніпро : Журфонд, 2024. – 240 с. ISBN 978-966-934-539-4 / URL: http://srd.pgasa.dp.ua:8080/xmlui/handle/123456789/14284

3. Цивільний захист : підручник / Бєліков А.С., В. С. Коротаєв, Подкопаєв С.В. та ін.; під ред. проф. А. С. Бєлікова. – Дніпро, 2024. – 516 с. ISBN 978-966-934-539-6 / URL: http://srd.pgasa.dp.ua:8080/xmlui/handle/123456789/14296

Праці інших авторів:

4. ДСТУ ISO 45001:2019 Системи управління охороною здоров’я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 45001:2018, IDT); Чинний від 2021-01-01. Наказ від 26.12.2019 № 502 Про прийняття та скасування національних стандартів.

II. Наукові праці

Праці автора силабуса:

5. Chepiga, D., Bachurin, L., Podkopaiev, S., Polii, D., Visyn, O., Podkopayev, Y., Herasymchuk, H., & Bachurina, Y. (2026). Assessment of the bearing capacity of rigid secondary support systems for gob-side retained entries based on strain energy analysis. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies, 2(1 (140), 13–24. / URL: https://doi.org/10.15587/1729-4061.2026.354698

6. Chepiga, D., Polii, D., Podkopaiev, S., Bachurin, L., Bielikov, A., Slashchov, I., Podkopayev, Y., Visyn, O., & Fedorchuk-Moroz, V. (2025). Evaluating the stiffness of a cast strip for protecting a preparatory mine working. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies, 2(1 (134), 40–50. / URL: https://doi.org/10.15587/1729-4061.2025.324548

7. Tkachuk, O., Chepiga, D., Bachurin, L., Podkopaiev, S., Bachurina, Y., Podkopayev, Y., Rudynets, M., Visyn, O. (2025). Assessment of deformation processes in backfill masses using crushed rock models. Technology Audit and Production Reserves, 4 (1 (84)), 50–57. Q3. / URL: https://doi.org/10.15587/2706-5448.2025.333869

8. Chepiga, D., Polii, D., Podkopaiev, S., Bachurin, L., Bielikov, A., Slashchov, I., Podkopayev, Y., Visyn, O., & Fedorchuk-Moroz, V. (2025). Evaluating the stiffness of a cast strip for protecting a preparatory mine working. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies, 2(1 (134), 40–50. / URL: https://doi.org/10.15587/1729-4061.2025.324548

Праці інших авторів:

9. Березузький В.В. Управління охороною праці : навч. посіб. для студентів спец. - Цивільна безпека, освіт. програми - Охорона праці / В. В. Березуцький ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". - Харків : Панов А. М. [вид.], 2021. - 411 с. : рис., табл.. - Бібліогр.: с. 405-408.

10. Грибан В.Г. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / В. Г. Грибан, А. Є.

Фоменко, Д. Г. Казначеєв ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. - Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2022. - 387 с.

III. Інформаційні ресурси

11. Державна служба України з надзвичайних ситуацій [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.dsns.gov.ua/.

12. Довідник спеціаліста з охорони праці [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.sop.com.ua/.

13. Електронний журнал «Довідник спеціаліста з охорони праці» [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://esop.mcfr.ua/.

14. Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://rada.gov.ua/.

15. Охорона праці і пожежна безпека [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://oppb.com.ua/.